

System polityczny w Niemczech

Daryna Myronova
Bohdan Derkach

Niemcy

- Punktem wyjścia dla dalszego rozwoju administracji niemieckiej była absolutna monarchia oświecona;
- Jasny podział resortowy. Ministrowie zasiadali w organie typu rady ministrów, z silną pozycją kanclerza;
- Zawodowy charakter administracji;
- Kontrola administracji wykonywana przez wyspecjalizowane sądy administracyjne;

Współczesny podział terytorialny Niemiec

- RFN jest federacją, składającą się z 16 krajów (landów);
- Podobnie jak w USA, podział terytorialny niższych szczebli jest zależny od rozwiązań przyjętych w poszczególnych landach;
- Z reguły kraje dzielą się na powiaty i gminy. W niektórych ponad powiatami występują rejencje

System polityczny Niemiec cd.

- Na szczeblu centralnym władza wykonawcza należy do kanclerza, wybieranego przez Bundestag.
- Prezydent ma funkcje reprezentacyjne oraz ma wpływ na funkcjonowanie sądownictwa.
- Każdy kraj związkowy posiada swój własny rząd i parlament (zwany landstagiem), które posiadają szerokie kompetencje w tworzeniu prawa i sprawowaniu władzy wykonawczej.

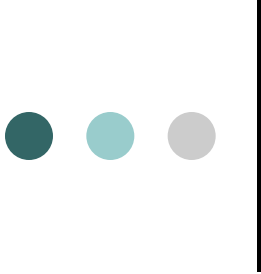
Parlament

- składa się z 2 izb
- Izba niższa to Izba Związkowa (Bundestag), wybierana w wyborach powszechnych na 4 - letnią kadencję (inimalna liczba przedstawicieli w niej zasiadających to 598)
- Izba wyższa - Rada Związkowa (Bundesrat), składa się z przedstawicieli rządów poszczególnych landów. Ilość przedstawicieli zależna jest od wielkości landu. Łącznie zasiada ich w Bundesracie 69.

GŁOWA PAŃSTWA

- Głową państwa jest Prezydent Federalny, wybierany przez Zgromadzenie Federalne, na które składają się przedstawiciele Bundestagu oraz taka sama liczba przedstawicieli szesnastu landów. Kadencja prezydenta trwa 5 lat. Może on piastować swój urząd przez maksymalnie dwie kadencje.

Bundestag (Rada Federalna)

- Za pośrednictwem Rady Federalnej kraje współdziałają w ustawodawstwie i administracji Federacji oraz w sprawach Unii Europejskiej.
- Ustawy uchwalone przez Bundestag wymagają akceptacji Rady, jeśli mają związek z suwerennością kraju związkowego lub jeśli instytucje krajów związkowych mają udział w ich realizacji.

Rząd

- Najważniejsze decyzje podejmuje kanclerz, który jest wybierany przez Bundestag;
- Kanclerz określa zakres odpowiedzialności poszczególnych ministrów;
- Pozycja ministra jest silniejsza niż w innych krajach – cieszy się dużą dozą niezależności;

Rząd

- Minister miał pierwotnie jednego lub dwóch zastępców – sekretarzy stanu, kierujących aparatem urzędniczym. Następnie dodano parlamentarnego (politycznego) sekretarza stanu, zbliżając się do modelu brytyjskiego;
- Minister może mieć jednego „prywatnego referenta” o charakterze politycznym. Pewne funkcje polityczne spełnia również Biuro Ministra;

Rząd

- Struktura rządu jest elastyczna, gdyż ministerstw nie tworzy się w drodze ustawowej, lecz aktem indywidualnym, wydawanym przez kanclerza;
- Na niższym szczeblu – w landach przeważa zasada ustawowa tworzenia urzędów ministerialnych.

Rząd Angeli Merkel

- wicekanclerz Niemiec oraz minister spraw zagranicznych
- szef Urzędu Kanclerskiego, oficjalnie jako minister ds. nadzwyczajnych
- minister pracy i opieki socjalnej
- minister spraw wewnętrznych
- minister obrony
- minister sprawiedliwości
- Minister finansów
- minister gospodarki i technologii
- minister rolnictwa, polityki żywnościowej i ochrony konsumentów
- technologii
- minister rolnictwa, polityki żywnościowej i ochrony konsumentów
- minister zdrowia
- minister transportu, budownictwa i odbudowy Niemiec Wschodnich
- minister ds. rodziny, starszych obywateli, kobiet i młodzieży
- minister edukacji i nauki
- minister środowiska
- minister ds. współpracy gospodarczej i rozwoju

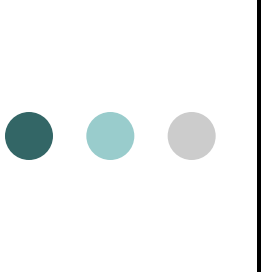
Aparat pomocniczy rządu

- Urząd Kanclerza Federalnego zajmuje się apolityczną koordynacją działań rządu;
- Jest to duża jednostka organizacyjna, na której czele stoi osoba o randze ministra
- Oprócz tego funkcjonuje tzw. „prywatny urząd kanclerza”, gdzie zatrudnieni są jego osobiści doradcy;
- Funkcjonuje także Urząd Prasy i Informacji.

PROCES USTAWODAWCZY

- Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje rządowi federalnemu, Bundesratowi, a w ramach Bundestagu frakcji politycznej lub grupie przynajmniej 5 proc. składu izby. Poszczególne ustawy uchwalane są przez Bundestag we współpracy z Bundesratem.
- Gdy pojawia się brak jednomyślności obu izb, możliwe jest powołanie komisji mediacyjnej w skład której wchodzi przedstawiciele obu izb – po 16 osób.

-
- Kolejnym etapem federalnego procesu ustawodawczego jest podpisanie uchwalonego aktu prawnego przez prezydenta Niemiec. Promulgacja nie może się jednak odbyć bez kontrasygnaty odpowiednich członków rządu federalnego. Końcowym aktem całości procedury jest publikacja danej ustawy w Federalnym Dzienniku Ustaw. Ustawa zazwyczaj wchodzi w życie w 14 dni od czasu jej publikacji, choć jej przepisy mogą stanowić inaczej

SYSTEM SĄDOWNICZY

- ▣ **sądy zwykłe** – zajmujące się najpopularniejszymi sprawami kryminalnymi i cywilnymi,
- ▣ **sądy wyspecjalizowane** – zajmujące się sprawami administracyjnymi, z zakresu prawa pracy, finansów i prawa patentowego,
- ▣ **sądy konstytucyjne** – skupiają się na badaniu hierarchicznej zgodności ze sobą aktów prawnych, również z konstytucją.

PARTIE POLITYCZNE

- ▣ **Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna** (Christlich Demokratische Union, CDU) założona w 1945 roku;
- ▣ **Unia Chrześcijańsko-Społeczna** (Christlich-Soziale Union, CSU) powstała w tym samym roku co CDU;
- ▣ **Socjaldemokratyczna Partia Niemiec** (Sozialdemokratische Partei Deutschlands, SPD), najstarsza partia, istniejąca od 1875 roku;
- ▣ **liberalna Wolna Partia Demokratyczna** (Freie Demokratische Partei, FDP) - 1948 r.;
- ▣ **Partia Demokratycznego Socjalizmu** (PDS) powstała w 1989 roku, od 2005 wchodzi w skład bloku Partia Lewicy;
- ▣ **ekologiczno-socjalna Sojusz 90/Zieloni** (Bündnis 90/Die Grünen) - 1990 r.6